

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

از سری کتاب‌های نگاهی نو به بازار

واگرایی‌ها

نیما آزادی

شایک	: ۰-۰۲۶-۲۸۸-۶۰۰-۹۷۸ : ۱۴۰۰۰۰ ریال
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۵۲۷۲۶۷
عنوان و نام پدیدآور	: واگرایی‌ها / محمد شعبانی (نیما آزادی).
مشخصات نشر	: تهران : دانش پژوهان جوان، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۲۸ ص: مصور، جدول، نمودار.
فروست	: دانش پژوهان جوان؛ ۹۲۶.
	: سری کتاب‌های نگاهی نو به بازار ...
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: سرمایه‌گذاری -- تجزیه و تحلیل
موضوع	: سهام
موضوع	: معاملات آتی
رده بندی دیویی	: ۳۳۲/۶۳۲
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ و ۷ش/ش/۴۵۲۹ HG
سرشناسه	: شعبانی، محمد، ۱۳۶۱ -
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا	

واگرایی‌ها

مؤلف	نیما آزادی
طرح جلد و صفحه‌آرایی	فاطمه قلی‌نژاد
چاپ پانزدهم	۱۳۹۹
قطع	وزیری
تیراژ	۲۴۰۰ نسخه
شایک	۰-۰۲۶-۲۸۸-۶۰۰-۹۷۸
قیمت	۲۸۰۰۰ تومان

آدرس: میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، خیابان شهید نظری، بین خیابان منیری جاوید و ۱۲ فروردین، پلاک ۱۰۵، طبقه ۴، واحد ۱۱ و ۱۲ تلفن: ۶۶۴۹۶۳۶۳-۶۶۴۸۵۲۳۴-۶۶۴۱۰۷۸۴ دورنگار: ۶۶۴۱۰۷۸۴ کدپستی: ۱۳۱۴۶۷۵۹۳۱

www.irolympiad.com @dpjpub کانال ما در تلگرام: کدپستی: ۱۳۱۴۶۷۵۹۳۱

تقدیم به جامعه معامله کران ایران

مقدمه

بعد از نزدیک به سه سال بالاخره جلد سوم از مجموعه ده جلدی "نگاهی نو به بازار" منتشر شد. در این مدت به دلیل مشغله‌های فراوان برای توسعه یک مدل عددی برای تحلیل‌گری، موفق نشدم در زمانی زودتر کتاب را منتشر کنم. در این سه سال تجربیات فراوانی در خصوص سبک‌های مدرن تحلیل‌گری بدست آمد که امیدوارم در جلد‌های بعدی با نگاهی خاص و مدرن و به دور از سنت‌گرایی در بحث تکنیکال به بازار نگاه شود.

در کتاب حاضر که تمرکز بر روی مفهوم بسیار مهم واگرایی‌ها استوار است، سعی شده از تمام جنبه‌های با اهمیت به موضوع نگاه شود تا یک معامله‌گر با صرف دیدن یک واگرایی دنبال چرخش‌های بزرگ نباشد و همچنین سعی شده با توضیحاتی که در خصوص مبانی مدیریت سرمایه داده شد، اهمیت موضوع ریسک‌سنجی در بازار پر رنگ‌تر شود.

یقیناً هیچ مدلی در تحلیل‌گری چه در حوزه تکنیکال و چه غیر تکنیکال با قطعیت کامل صحبت نمی‌کند و هر مدلی که طراحی می‌شود صرفاً کمک می‌کند با احتمال موفقیت بیشتر در بازار معامله کنیم. در سال‌های اخیر معامله‌گران زیادی وارد حوزه تحلیل تکنیکال شدند اما به دلیل برداشت اشتباهی که از موضوع داشتند تصور کردند در تکنیکال می‌توانند دنبال جام مقدس باشند و به همین دلیل به آرامی یا از بحث تحلیل‌گری در حوزه تکنیکال دلسرد شدند و یا دنبال توجیهات تکنیکی رفتند.

هدف در لابلای مباحث مطرح شده در این کتاب، این بوده که آن ذهنیت ایده آل‌گرایی که برخی در بازار دارند را تعدیل نماید و ضرر را به‌عنوان جزئی از تحلیل‌گری و معامله‌گری بپذیرند تا با تدوین یک استراتژی معاملاتی مناسب دنبال فرصت‌های خرید و فروش معقول باشند.

بحث واگرایی‌ها در کنار سایر مباحث تکنیکی همانند مباحثی که در حوزه قیمت و زمان داریم براحتی کمک می‌کند در حباب قیمتی سهم نخریم و سهامی که ارزان هست نفروشیم. گام‌های پر قدرت و کم قدرت بازارها را زیر نظر بگیریم و استراتژی خرید و فروش‌هایمان را بر مبنای قدرت و ضعف معامله‌گران با یک اسلوب مشخص و تعریف شده تدوین کنیم.

در این کتاب سعی شده به تحلیل‌گر یک دید جامع در خصوص تحلیل‌گری داده شود تا نگاه تحلیلی خلاصه به یک اتفاق ساده واگرایی نباشد بلکه در کنار بحث واگرایی حتماً حوزه قیمتی و زمانی نیز در نظر گرفته شود. بسیاری از واگرایی‌ها قدرت لازم برای چرخش بزرگ را ندارند بنابراین باید با تکنیک‌هایی واگرایی‌هایی که عملکرد مناسب و غیر مناسب دارند تفکیک شوند.

در انتهای کتاب سعی شده در قالب چند مثال عملی، گام به گام روی روش تحلیلی بحث شود تا در مواجهه با نمودارها سلسله مراتب تحلیل را به ترتیب انجام دهیم. در واقع تلاش شده ایده‌ها و تکنیک‌ها در مثال‌های متعدد توضیح داده شود تا مخاطب با دیدن مثال‌های متعدد که مربوط به بازارهای متعدد هم هست به تمرین بپردازد. لازم به ذکر است پدیده واگرایی در ده سال گذشته همواره از دلایل اصلی معاملات بنده در بازارهای مختلف بوده است، بنابراین اهمیت این موضوع آنقدر بالا می‌باشد که یک کتاب مجزا در این خصوص تهیه شده است.

در سال ۱۳۸۶ در یک فروم به نام "سرمایه" بحث واگرایی‌ها را مبسوط توضیح دادم که در سال‌های بعد ورژن‌های متعددی از آن آموزه‌ها در قالب فایل پی‌دی‌اف در فضای مجازی منتشر شد. در کتاب حاضر سعی شده خلا آن جزوه به طور کامل برطرف شود و با ذکر مثال‌های متعدد ابهامات این موضوع مهم برطرف گردد.

در انتها لازم است از دو دوست گرامی تشکر ویژه بکنم. تشکر ویژه اول از آقای "پیام آذرباد" به واسطه تلاش‌های گسترده‌اش هم در پیشبرد کتاب حاضر و هم در طراحی مدل‌های مدرن تحلیل‌گری و معامله‌گری است و تشکر ویژه دوم از آقای "علی شریف آزاده" که در بررسی محتوایی کتاب حاضر یاری رسان بنده بوده‌اند. کتاب حاضر را به این دو دوست نازنین و جامعه تحلیل‌گری ایران بزرگ تقدیم می‌کنم.

فصل ۱

مفاهیم مقدماتی تکنیکال

۱

- ۱-۱- قیمت چیست؟..... ۲
- ۲-۱- اندیکاتور چیست؟..... ۲
- ۳-۱- واگرایی چیست؟..... ۲
- ۴-۱- منطق شکل‌گیری واگرایی‌ها..... ۳

فصل ۲

اندیکاتورها

۶

- ۱-۲- معرفی اندیکاتور..... ۶
- ۱-۱-۲- معرفی اندیکاتور مک‌دی..... ۶
- ۲-۱-۲- معرفی شاخص قدرت نسبی..... ۸
- ۳-۱-۲- معرفی شاخص کانال کالا..... ۱۰
- ۴-۱-۲- معرفی اندیکاتور استوکستیک..... ۱۱

فصل ۳

واگرایی معمولی (Regular Divergence)

۱۳

- ۱-۳- معرفی واگرایی معمولی..... ۱۴
- ۲-۳- قیمت مناسب برای تشکیل واگرایی معمولی..... ۲۰
- ۱-۲-۳- قالب اول: سطوح حمایتی و مقاومتی کلاسیک..... ۲۱
- ۱-۱-۲-۳- سطوح حمایت و مقاومت استاتیک..... ۲۱
- ۲-۱-۲-۳- سطوح حمایت و مقاومت داینامیک..... ۲۳
- ۳-۱-۲-۳- باندهای کانال‌ها..... ۲۴
- ۴-۱-۲-۳- میانگین‌های ۱۰۰ و ۲۰۰ روزه..... ۲۶
- ۲-۲-۳- قالب دوم: سطوح حمایتی و مقاومتی الگویی..... ۲۷
- ۱-۲-۲-۳- الگوهای هارمونیک..... ۲۷
- ۳-۲-۳- ساختار ولفی و واگرایی معمولی..... ۳۵
- ۴-۲-۳- ساختار البوتی و واگرایی معمولی..... ۳۷

- ۳-۳-۳- قالب سوم: الگوهای برگشتی کلاسیک و غیر کلاسیک..... ۳۹
- ۳-۳-۳-۱- الگوی سرو شانه..... ۳۹
- ۳-۳-۳-۲- سقف یا کف دو قلو..... ۴۰
- ۳-۳-۳-۳- مثلث نهایی..... ۴۱
- ۳-۳-۳-۴- کانال نهایی..... ۴۲
- ۳-۳-۴-۴- زمان تشکیل واگرایی..... ۴۳
- ۳-۳-۵- انواع ساختار RD..... ۴۷
- ۳-۳-۶- اشتباه متداول در واگرایی معمولی..... ۵۱
- ۳-۳-۷- ساختارهای اصلی روند..... ۵۲
- ۳-۳-۸- واگرایی معمولی در انتهای یک اصلاح روند..... ۵۵
- ۳-۳-۹- واگرایی چند کوهانی..... ۵۷
- ۳-۳-۱۰- ساختار سر و شانه در مک دی..... ۶۱
- ۳-۳-۱۱- چنگال و واگرایی معمولی..... ۶۴

فصل ۴

۶۷

واگرایی مخفی (Hidden Divergence)

- ۴-۱- معرفی واگرایی مخفی..... ۶۸
- ۴-۲- قیمت مناسب برای تشکیل واگرایی مخفی..... ۷۱
- ۴-۲-۱- قیمت کلاسیک و واگرایی مخفی..... ۷۲
- ۴-۲-۱-۱- تبدیل سطوح حمایت و مقاومت..... ۷۲
- ۴-۲-۱-۲- خطوط حمایت و مقاومت داینامیک..... ۷۵
- ۴-۲-۱-۳- ابزارهای متحرک تعقیب کننده روند..... ۷۷
- ۴-۳- انواع خطا در واگرایی مخفی..... ۷۸
- ۴-۳-۱- عدم رعایت روند اصلی..... ۷۸
- ۴-۳-۲- بزرگ شدن سیکل حرکتی..... ۷۹
- ۴-۳-۳- میزان اصلاحی در قیمت..... ۸۰
- ۴-۳-۴- شبه واگرایی مخفی (واگرایی ضعیف)..... ۸۱

فصل ۵

واگرایی زمانی (Time Divergence)

۸۳

- ۱-۵- معرفی واگرایی زمانی ۸۴
- ۲-۵- واگرایی زمانی معمولی ۸۵
- ۳-۵- واگرایی زمانی هوشمند ۸۶
- ۴-۵- ترکیب واگرایی مخفی و زمانی ۸۹
- ۵-۵- واگرایی‌های سه گانه در کنار هم ۹۲
- ۶-۵- چنگال و واگرایی مخفی ۹۳
- ۷-۵- واگرایی مخفی و معمولی در جهت مخالف هم ۹۷

فصل ۶

تکنیک‌های ورود به بازار

۹۹

- ۱-۶- تکنیک‌های اصلی تریگری ۱۰۱
- ۱-۱-۶- شکسته شدن خط روند ۱۰۱
- ۲-۱-۶- شکسته شدن مینور ۱۰۲
- ۳-۱-۶- شکسته شدن باند چنگال ۱۰۴
- ۲-۶- تکنیک‌های فرعی تریگری ۱۰۷
- ۱-۲-۶- کراس مووینگ‌ها ۱۰۷
- ۲-۲-۶- شکسته شدن خط روند RSI ۱۰۸

فصل ۷

استراتژی معاملاتی بر اساس واگرایی‌ها

۱۰۹

منابع

۱۲۳

مفاهیم مقدماتی

تکنیکال

۱-۱ قیمت چیست؟

بر اساس قانون عرضه و تقاضا قیمت‌ها بالا و پایین می‌روند. هر چه بخش تقاضا بیشتر شود قیمت رشد و هر چه عرضه افزایش یابد قیمت‌ها افت می‌کنند. منطق و اصل نوسانات قیمت همین کاهش و افزایش عرضه و تقاضای ایجاد شده از سوی معامله‌گران است. روند این کاهش و افزایش عرضه و تقاضا یک روال پیوسته‌ای از قیمت ایجاد می‌کند که خود بیانگر مدلی از نوسانات برای آینده و تخمینی از مدل عرضه و تقاضا برای آن بخش از قیمت آتی است که اکنون نمی‌بینیم. اصل تحلیل تکنیکال بر مبنای همین اصل استوار هست که یک الگوی رفتاری از گذشته قیمت را در نظر می‌گیریم و بنا به رفتار تکرار شونده گذشته، این مدل را برای آینده بسط می‌دهیم. بنابراین این مدل که بارها و بارها تکرار می‌شود می‌تواند در تخمین آینده ما را کمک کند. اما در برهه‌هایی از زمان و در قیمت‌هایی که حساسیت بالایی دارد یا مواقعی که یک رفتار تکرار شونده نمی‌توانیم شناسایی کنیم، قیمت به تنهایی پاسخگوی روند آتی نیست بنابراین استفاده از یک ابزار کمکی در کنار قیمت می‌تواند ما را در تحلیل آینده یاری رساند.

۲-۱ اندیکاتور چیست؟

اندیکاتور با استفاده از فرمول‌هایی مشخص بر مبنای قیمت (و گاهی موارد دیگر) ساخته می‌شود. در واقع حالاتی در قیمت پیش می‌آید که یک محقق بر مبنای آن حالت یک مدل تناقضی شناسایی می‌کند که در قیمت قابل مشاهده نیست اما در اندیکاتور بیانگر یک موضوع مشخص است. در سال‌های گذشته چند هزار اندیکاتور تجاری و غیر تجاری ابداع شده که هر یک دنبال این هستند یک مدلی برای شناسایی قیمت مناسب، ضعف روند جاری، تعقیب کنندگی روند و ... را شناسایی نمایند.

در واقع طراح اندیکاتور اطلاعات آماری را در فرمول مشخصی که نوشته وارد می‌کند و خروجی آن فرمول اندیکاتوری است که اطلاعاتی را در اختیار تحلیل‌گر می‌دهد. در سال‌های گذشته اندیکاتورهای مطرحی به جامعه معامله‌گری معرفی شده‌اند که از موارد مهم می‌توان به Stochastic، CCI، RSI، MACD اشاره نمود.

۳-۱ واگرایی چیست؟

در دوره‌های زمانی مختلف، قیمت‌ها از ریتم حرکتی که دارند خسته شده و میل به تغییر مسیر به شکل کوتاه یا بلند مدت پیدا می‌کنند. یک معامله‌گر برای اینکه بعد از مدتی به رفتار جاری بازار عادت می‌کند هر گونه چرخش چه به صورت کوتاه مدت و چه بلند مدت برایش غیرقابل باور است. اصولاً برای یک معامله‌گر وقتی برای یک دوره طولانی یک رفتار مشخصی را در بازار مشاهده می‌کند هر مدل رفتار و ریتم حرکتی که نقض کننده رفتار حرکتی فعلی است، دور از باور می‌شود بنابراین در خصوص این پدیده جبهه‌گیری می‌کند و چرخش‌ها را باور نمی‌کند.

در حالت متعارف قیمت‌ها به صورت طبیعی نمی‌توانند در دوره‌هایی که در یک مسیری طی می‌کنند نشان‌دهند از رفتار جاری خود خسته هستند. بنابراین نیاز به ابزاری دارند که نشان دهد این ریتم انتهایی بیانگر ضعف مفرط در معامله‌گران گام آخر می‌باشد. تشخیص ضعف انتهایی دوره و میل به چرخش‌های موقتی و بزرگ، پایه و اساس مفهومی را بنا نهاد که از آن به «واگرایی» تعبیر می‌شود. واگرایی‌ها شرایطی از بازار هستند که تضاد آشکاری بین قیمت و ابزارهای دیگر ایجاد می‌شود. در این فراز در نظر داریم در خصوص این پدیده مهم که به نوعی از درگیر شدن معامله‌گران در قیمت‌های بالا (برای خرید) و پایین (برای فروش) جلوگیری می‌کند بحث کنیم.

منطق و فلسفه واگرایی نشان‌دهنده ضعف معامله‌گران گام آخر است. بنابراین کل بحث این کتاب فرض را بر این می‌گذارد که مواقعی ما به دنبال چرخش‌های بزرگ و کوچک هستیم که استانداردهای تشکیل واگرایی بیانگر ضعف معامله‌گران جاری باشد.

اگر بخواهیم مفهوم واگرایی را در خصوص یک پدیده فیزیکی مدل کنیم به خسته شدن یک انسان بعد از یک دوره کار طاقت فرسا می‌توان اشاره نمود. هر شخصی بعد از یک دوره کار مداوم و خستگی ایجاد شده، نیاز به تغییر رویه جاری دارد. بنابراین نیاز به استراحت و خواب برای خروج از دوره خستگی حس می‌شود. از نشانه‌های ضعف و خستگی و میل به خواب در انسان، می‌توان به کوفتگی عضلات، خمیازه کشیدن، پرخون شدن چشم‌ها اشاره نمود. همین حالات به‌طور کاملاً ملموسی با تکنیک‌هایی در بازار نیز مشاهده می‌شود و باید با تکنیک‌های درست قبل از اینکه بازار به خواب عمیق یا نیمه عمیق فرو برود از روی این نشانه‌ها در خصوص معامله در جهت معکوس روند جاری اقدام نمود. برای یک معامله‌گر بسیار حیاتی است که به روند جاری بازار عادت نکند. اگر قرار بر چرخیدن و تغییر رویه هست نباید به روند فعلی بازار تعصب داشته باشیم و در صورت مشاهده حالات ضعیف شدن روند دنبال معامله در حالت معکوس باشیم.

در حقیقت واگرایی تناقض آشکار رفتاری بین قیمت و اندیکاتور را شناسایی می‌کند تجربه ثابت کرده وقتی قیمت و اندیکاتور ساز مخالف بزنند در بهترین حالت بازار از ریتم فعلی که دارد تبدیل به یک بازار خنثی شده و در بدترین شرایط روند به طور کلی عوض می‌شود.

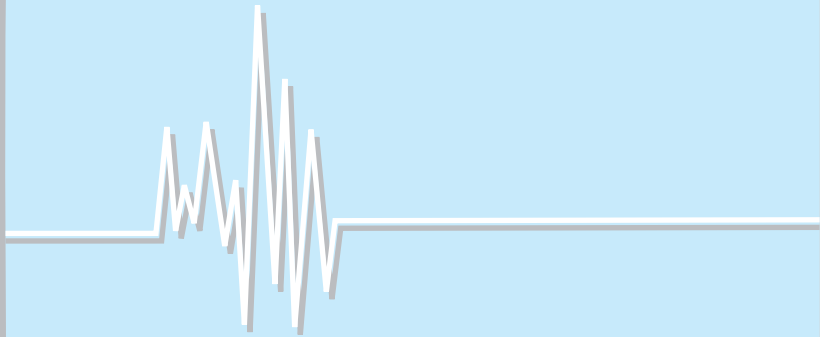
۴-۱ منطق شکل‌گیری واگرایی‌ها

واگرایی بیانگر ضعف یک روندی است که در آن هستیم. مواقعی که بین رفتار قیمت و اندیکاتور تضاد شکل می‌گیرد نشان‌دهنده آن است که روندی که مدت‌هاست آغاز شده، به آرامی به پایان خود نزدیک می‌شود. عموماً واگرایی‌ها میل به ادامه دار بودن وضعیت فعلی بازار را به چالش می‌کشند و تمایل به تغییر جهت را تقویت می‌نمایند.

در بیشتر مواقع برگشت‌های بزرگ زمانی اتفاق می‌افتد که یک واگرایی مناسب داشته باشیم. به عبارت بهتر معامله‌گران زمانی ترجیح می‌دهند که وارد معامله‌ای شوند که معامله‌گران طرف مقابل به اندازه کافی ضعیف شده باشند. مثلاً اگر خریداران بخواهند وارد معامله خرید شوند در ابتدا باید به اندازه کافی در فروشنده‌ها ضعف و ناتوانی ببینند آنگاه تصمیم بگیرند قدرت نقدینگی را در جهت خرید به بازار تزریق کنند. در یک مسابقه بوکس یکی از تکنیک‌هایی که بوکسورها از خود نشان می‌دهند این هست که طرف مقابل را در رینگ خسته می‌کنند سپس به وی حمله‌ور می‌شوند. همانند همین موضوع در بازار نیز داریم، در ابتدا معامله‌گران طرف مقابل خسته می‌شوند سپس معامله‌گران فعلی در جهت خلاف وارد معامله می‌شوند. آرایش‌ها و الگوهای مشخص و تعریف شده‌ای در دو دهه گذشته در بحث تحلیل‌گری ظهور پیدا کردند که هر یک کمک می‌کنند به چه شکلی قیمت‌های حساس را شناسایی نماییم. اما هر یک به تعداد قابل توجهی در مواجهه با اهداف قیمتی خاصیت موثر خود را از دست دادند و قیمت مورد اشاره نتوانستند سد راه پیشروی و شکست قیمت‌ها شوند. ابزار بشدت توانمندی که می‌تواند به ما کمک کند تشخیص دهیم آیا سطوح معتبر و قوی شناسایی شده قابلیت شکسته شدن دارد یا خیر واگرایی‌ها می‌باشد.

۲

اندیکاتورها

۱-۲ معرفی اندیکاتور

در بین اندیکاتورهای مهم و مطرح چند اندیکاتور قدرت و اعتبار بالاتری دارند و معامله‌گران بیشتری از این اندیکاتورها بهره می‌برند. در این بخش به تفکیک در خصوص چند اندیکاتور مهم که بیشتر در مباحث واگرایی از آنها بهره می‌بریم بحث خواهیم کرد. در معرفی هر اندیکاتور پس از معرفی یک گذشته‌ای از ابزار در خصوص کارکردها و همچنین منطق عملکردش صحبت خواهد شد. در انتها پتانسیل‌های آن ابزار در تحلیل و تخمین رفتار آتی و کمک به بحث قیمت مورد بررسی قرار می‌گیرد.

سعی شده اندیکاتورهایی که رفتاری مشابه و تکراری دارند معرفی نشود و عملاً از ابزارهایی استفاده کنیم که مکمل هم باشند و در عمل تایید کننده هم نباشند. یکی از مشکلاتی که جامعه معامله‌گری در حوزه تکنیکال با آن روبروست این می‌باشد که از چند ابزار شبیه به هم و تایید کننده هم برای تحلیل نموداری استفاده می‌کنند و تصور می‌کنند که چون چند ابزار رشد قیمتی را تایید می‌کنند پس قدرت تحلیل‌شان بالاست در حالی که بدین شکل نیست. ابزارهای تحلیلی برای اینکه هم پوشانی نکنند نباید ماهیت‌شان از یک جنس باشد.

۱-۱-۲ معرفی اندیکاتور مک‌دی

اندیکاتور مک‌دی که مخفف Moving Average Convergence Divergence (میانگین متحرک همگرا- واگرا) می‌باشد توسط شخصی به اسم «جرالد اپل» طراحی شد. این اندیکاتور از دو میانگین متحرک اصلی و یک میانگین متحرک فرعی ساخته شده است. ساختار اندیکاتور مک‌دی به شکل یک سری میله‌های هیستوگرام به اضافه یک خط سیگنال هست. در شکل ۱-۲ نمایی از اندیکاتور مک‌دی را می‌بینیم:

شکل ۱-۲: نمونه‌ای از اندیکاتور مک‌دی